

Factsheet Asbest

Wat is asbest?

Asbest is een verzamelnaam voor een groep in de natuur voorkomende mineralen die zijn gekristalliseerd tot een vezelachtige structuur. Vroeger werd asbest gezien als een ideaal materiaal. Onverwoestbaar, brandwerend en vooral bijzonder goedkoop. Deze eigenschappen hebben ertoe geleid dat asbest in meer dan 3500 typen producten is verwerkt. Later bleek dat het inademen van asbestvezels gevaarlijke ziektes kan veroorzaken.

Soorten asbest en risico

De meest voorkomende soorten asbest zijn witte (85%), bruine en blauwe asbest. Witte asbest geldt als het minst gevaarlijk. Naast de soort is de vorm waarin asbest voorkomt belangrijk voor de gezondheidsrisico's. Het risico wordt namelijk gevormd door het inademen van zeer fijne asbestvezels.

Hechtgebonden asbest

Hechtgebonden materialen bevatten veel cement, lijm of kunststof. De asbestvezels zitten verankerd in het materiaal. De kans op het vrijkomen van asbestvezels in de lucht is hierdoor heel beperkt. Als deze materialen niet mechanisch worden bewerkt en blijven zitten, is het risico op inademing van de vezels dus erg klein.

Hechtgebonden asbest zit onder andere in:

- Asbestcement vlakke plaat en golfplaat (asbestvrije platen herken je aan de opdruk 'NT' [Nieuwe Technologie] op de plaat).
- Asbestcement water-, gas- en rioleringsleidingen.
- Asbestcement ventilatiekokers.

Niet-hechtgebonden asbest

Dit materiaal is zacht en brokkelt makkelijk af. Het gevolg hiervan is dat na verloop van tijd spontaan asbestvezels vrijkomen, bijvoorbeeld door aanraking, trillingen en andere niet-mechanische bewerkingen.

Niet-hechtgebonden asbest zit in:

- Spuitasbest; gespoten op leidingen, plafonds, staalconstructies en dergelijke.
- Brandwerende plaat. Bekende merknamen zijn Nobranda en Pical (Pical is er ook in NT).

- Vinylvloerbedekking met asbesthoudende onderlaag (onder meer Novilon van vóór 1980). De toplaag van dit zeil is van pvc en de viltachtige onderlaag lijkt op karton en is lichtgrijs tot lichtbeige en soms lichtgroen.

Let op: hechtgebonden asbest kan op den duur niet-hechtgebonden asbest worden doordat het cement oplost. Ongecoate platen ouder dan tien jaar die zijn blootgesteld aan regen, moet je als niet-hechtgebonden asbest beschouwen.

Herkenning

Alle asbesthoudende producten hebben een vezelige structuur, alhoewel dat bij hechtgebonden producten en materialen vaak moeilijk te zien is. Daarnaast kunnen ook niet-asbesthoudende materialen er zo uit zien. Alleen een analyse met een microscoop kan aantonen of materiaal echt asbest bevat.

Wat zijn de gevolgen van werken met asbest?

Asbestvezels die in de longen terechtkomen, kunnen na een periode van 10 tot soms zelfs 40 jaar dodelijke ziektes veroorzaken, zoals:

- Asbestose, verbindweefseling van de longen (vergelijkbaar met stof/mijnwerkerslongen), hierbij wordt de longcapaciteit minder waardoor overbelasting van het hart kan optreden.
- Mesothelioom, kanker van borst en buikvlies.
- Asbestlongkanker. Roken samen met blootstelling aan asbestvezels verhoogt de kans op longkanker aanzienlijk.

Wat zegt de wet?

Er is een wettelijk verbod op het bewerken, verwerken of in voorraad houden van asbest. Dit komt in feite neer op een algeheel verbod voor het gebruik van asbest.

Het slopen van asbest uit gebouwen en objecten is gebonden aan strenge voorschriften.

Meer informatie over de wet- en regelgeving voor werken met asbest is te vinden op [de website van de Nederlandse Arbeidsinspectie](#).

Per 2027 gaat de regelgeving voor werken met asbest veranderen. Er is nog veel onduidelijk. [Op de website van Bouwend Nederland](#) vind je meer informatie over wat er op dit moment bekend is.

Wat kunnen werkgevers en werknemers doen?

Werknemers

Werknemers moeten direct stoppen met werken als ze asbest tegenkomen en hun leidinggevende op de hoogte stellen.

Werkgevers

Als werknemers per ongeluk toch met (mogelijk) asbeststof in aanraking zijn gekomen, dan moet de werkgever de volgende maatregelen treffen:

- Laat iedereen direct stoppen met werken.
- Ga na op welke plaatsen asbest is vrijgekomen.
- Zorg dat iedereen de ruimte verlaat.
- Zet de ruimte af.
- Vooralsnog aannemen dat het asbest betreft en als zodanig behandelen.
- Ga het asbest(stof) nooit zelf opruimen, ook niet met een stofzuiger met H-certificaat.
- Raadpleeg een deskundige.
- Stel je werknemers in de gelegenheid het arbospreekuur van de arbodienst te bezoeken.
- Tracht de aard van het materiaal te achterhalen:
 - Indien de producent bekend is, informeer daar of het materiaal asbesthoudend is.
 - Indien geen informatie beschikbaar is: laat monsterneming en analyse verrichten door een gecertificeerd lab.

Als blijkt dat het inderdaad om asbest gaat, moet het werk door een gecertificeerd bedrijf worden uitgevoerd.

- Leg een register aan van alle aan asbest blootgestelde werknemers, met daarbij een aantekening van de aard en de duur van de werkzaamheden, de gemeten of geschatte asbestconcentraties in de lucht op de werkplek en een beschrijving van de gebruikte beschermingsmiddelen.

Werknemers die zijn gecertificeerd om werkzaamheden met asbest uit te voeren, hebben recht op een Gericht Periodiek Onderzoek voor aanvang van de werkzaamheden en iedere twee jaar. Dit is in aanvulling op de reguliere Duurzame Inzetbaarheidsanalyse (PAGO en adviesgesprek).